Vint-i-cinc contes caldersians

Pere Calders. *L'honor a la deriva.* Edicions 62. El Balancí, 248. Barcelona. 1993. 93 pàgs.

Segons Tatiana Tolstoi hi ha dues menes d'escriptors: els que escriuen cada vegada un llibre diferent que no té res a veure amb l'anterior i els que escriuen sempre el mateix llibre. Aquests últims se subdivideixen en *pesats* (dels quals es diu que es repeteixen) i *interessants* (els quals sovint arriben a crear un segell de marca inconfusible que permet que s'arribi a utilitzar el seu nom com a adjectiu: txehovià, kafkià...)

Pere Calders pertany a aquest últim grup. Tal com ens diu la contraportada d'aquest recull, les seves "són històries curtes tan caldersianes com el lector espera que siguin". No hi haurà sorpreses, doncs, ni repeticions per als qui ja han llegit altres reculls de contes de l'autor: *L'honor a la deriva* es pot situar a la prestatgeria amb tota tranquil·litat al costat de *Les cròniques de la veritat oculta* o *Invasió subtil i altres contes.*

Per als qui s'apropen per primera vegada al Pere Calders contista, la pregunta que se'ls planteja és llavors: ¿quina és aquesta fórmula "Calders" d'èxit assegurat que els lectors habituals esperen reconèixer? Aquesta és la pregunta del milió de dòlars.

Algú va pretendre que l'havia resolt després d'haver penjat a l'autor una etiqueta ("realisme màgic") i després d'haver-lo comparat i deixat influir per un autor estranger de prestigi reconegut (Massimo Bontempelli). Es tracta per sort d'aquella mena de preguntes que queden finalment sense resposta: cadascú podrà gaudir mentre llegeix no pas de la fórmula, sinó del resultat. Els contes de Pere Calders són justament un antídot eficaç per combatre la rigidesa, l'encarcarament i la crispació de les formes (i de les fórmules) preconcebudes.

Els protagonistes dels contes de Pere Calders entren sovint en contacte amb fets o personatges insòlits i inusuals. Les reaccions davant d'aquesta mena de situacions són diverses. Hi ha personatges impermeables i coriacis que tenen problemes per pair les novetats. N'hi ha d'altres que s'acomoden amb ironia i enginy a les adversitats o als fets imprevistos. En els dos contes infantils (adreçats a adults), Pere Calders troba aquella mirada incondicionada que s'obre a tot allò que arriba per estrany que sigui: cau una estrella en el balcó d'una senyora que puja a protestar al pis de dalt sense adonar-se que allò tebi i lluminós que duu a les mans és una estrella i no un tapet, ni un tovalló de puntes. Haurà de ser la filla de la veïna qui se n'adoni i la torni a enlairar.

L'honor a la deriva inclou també algunes mostres de contes breus (Llorenç Villalonga en deia "contes sintètics") que es poden col·locar entre els millors de l'autor i entre els millors d'un gènere on és tan fàcil quedar en fals.

Trobem en definitiva el mateix Pere Calders de sempre. Amb aquella dicció que se'ns enduu i ens transforma sense escoltar-se a si mateix. Amb aquella imaginació capaç d'imprimir imatges persistents en la memòria (poètica, doncs, no per evanescent sinó per intensa). Amb aquella manca de pretensions que s'endevina en uns contes que es presenten dient que el món pot continuar rodant sense ells. I ho diuen ells: no nosaltres.

Manel Ollé